

Yeni Gelecekler ve/veya İlk Günkü Heyecanını Koruyanlar için The Ohio State University ve Amerika Kılavuzu*

Versiyon 0.10

Onur Kucuktunc
kucuktunc.1@osu.edu

August 23, 2011

İçerik

1 Columbus nasıl bir yerdir?	4
1.1 Konumu	4
1.2 Hava durumu	4
1.3 Gecinebilir miyim?	4
1.4 İnsanlar	5
2 İlk gelis	6
2.1 Vize başvurusu	6
2.2 Ucak bileti	6
2.3 Neler getirilir?	6
2.4 İlk gelis icin bazi puf noktalar	7
3 The Ohio State University	8
3.1 Kayit ve oryantasyon	8
3.2 Okulun ilk haftasi	8
3.3 Kampuste ne nerede?	8

*Bu belge yalnızca kişisel tecrübelerine dayanarak yazılmış olup geçerliliği ve doğruluğu garanti edilemez. Hiçbir yazar, dernek veya The Ohio State University (OSU) sorumlu tutulamaz.

4 Konaklama	9
4.1 Gecici olarak nerede kalinir?	9
4.2 Ev kiralamak	9
4.2.1 Genel bilgiler	9
4.2.2 Kalinabilecek yerler	10
4.3 Su, gaz, elektrik, sigorta, internet	11
4.4 Sorun olursa ne yapilir?	11
4.5 Tasinmak	12
5 Telefon	13
5.1 Prepaid hatlar	13
5.2 Kontratli smartphone'lar	13
5.3 Google Voice, Skype	14
6 Ulasim	15
6.1 CABS, COTA, taksi	15
6.2 Turk ehliyetiniz	16
6.3 Gecici ehliyet (permit) almak	16
6.4 Kalici ehliyet almak	17
6.5 Araba satin almak	17
6.5.1 Genel bilgiler	17
6.5.2 Senaryolar	18
6.5.3 Araba avi (car hunting)	19
6.6 Sigorta	19
6.7 Benzin (gas) almak	20
6.8 Kaza durumunda	21
6.9 Tamir	21
7 Bankacilik	22
7.1 Genel bilgiler	22
7.2 Hesap acmak	23
7.3 Kredi gecmisi	23
8 Alisveris	25
8.1 Ev esyalari, mobilya, yatak	25
8.2 Market alisverisi	26
8.2.1 Marketler	26
8.2.2 Puf noktalar	26
8.3 Giyecek alisverisi	27

9 Saglik	28
9.1 Saglikli beslenme	28
9.2 Saglik sigortalari	30
9.3 Student Health Center	30
10 Turk dernekleri	30
10.1 TSA	30
10.2 TAACO	30
10.3 Etkinlikler	30
11 American Dream	30
11.1 Netflix, Hulu, Redbox	30
11.2 Amazon, Ebay, Craigslist	30
11.3 Kayak, Travelocity, Expedia	30
11.4 Deal siteleri, kuponlar	30
12 ihtiyaclar, Prosedurler	30
12.1 Kuafor, sac tirasi	30
12.2 Restoranda siparis	30
12.3 Askerlik erteleme, bedelli askerlik	30

1 Columbus nasıl bir yerdir?

1.1 Konumu

Columbus, Ohio eyaletinin başkentidir. Chicago'ya arabayla 6 saat, New York'a uçakla 2 saat uzaklıktadır. Orta-büyük bir havaalanı olmasına rağmen Türkiye'den geliş-gidişte genelde NYC veya Chicago aktarması yapılır.

1.2 Hava durumu

Columbus'un havası genel olarak Ankara'ya benzer: yazları sıcak, kışları karlı. Ancak Columbus kuzeydeki göller bölgesinden güneyde Meksika Körfezine kadar olan paralel dağların arasında kaldığı için her mevsim daha yağışlı geçmektedir.

Sonbahar: En güzel mevsimdir, Columbus'a ilk kez gelenler birkaç ay sonra olacıklardan habersiz gezerler, eğlenirler.

Kış: Kışın bir metreye varan kar, fırtınalar (thunder storm) ve yağmurun yağıp yerde buza donduğu olaylar (freezing rain) ile karşılaşmak gayet normal. Ara sıra radyo/televizyon yayını kesilip hortum anonsları yapılır, şehir genelinde alarmlar çalar. **Not:** Her çarşamba öğlen 12'de alarmlar test için geliyor, korkmayın, radyoaktif saldırı olmayacak.

İlkbahar: Bot ve montlardan flip-flop ve kısa sortlara geçişin hiç de smooth olmadığı bir mevsim. Bir önceki gün kar yağmasına rağmen, sabah kalkınca güneş gören Amerikalılar sort ve terliklerle dışarıya çıkabilirler, hatta güneşlenebilirler bile. Siz siz olun, hava durumunu kontrol etmeden evden ayrılmayın.

Yaz: Adana-Mersin gibi bunaltıcı nemli bir sıcak vardır. Amerikalılar iç mekanlarda ve otobüslerde klimaları sonuna kadar acmayı sevdiklerinden hava ne kadar sıcak olursa olsun bazen yanınıza bir hoodie almanız gerekebilir. Aniden oluşan şagun yağışlar "hangi mevsimdeydik?!" gibi soruların sorulmasına yol açar.

1.3 Gecinebilir miyim?

Buranın en güzel yerlerinde biri yaşamının çok ucuz olması. İnsanlar NYC ya da California'daki şehirlerde apartman içinde tek odaya 1000\$'dan fazla verirken burada iki katlı, bahçeli bir evi (townhouse) 900\$'a bulabilirsiniz. İki kişilik evde tüm giderler dahil (elektrik, ısınma, internet, su) aylık kişi

basi 400-500\$ tutar. Bu tabii ki evin konumu, tipi, kac kisi ile paylasacaginiza gore degisir. Yemek harcamalarini da duzene oturttu gunuz zaman asistanlik maasi veya Turkiye'den aldiginiz burs yeterli olacaktır.

Onemli: Buraya GTA/GRA olarak geliyorsaniz her ay anlasmanizda yazan miktarini alacaginizi dusunmeyin. Asistanlik yaparken okul harciniz (tuition) odense de yine de odemeniz gereken vergiler, spor merkezi ucreti, saglik sigortasinin bir kismi ve bilim fee'ler cikiyor. Yani alacaginiz maasin %18-20'si otomatik olarak kesiliyor. **Not:** Her Mart-Nisan ayinda. onceki sene odediginiz vergilerin bir kismini geri aliyorsunuz (tax return). En azindan senede bir kere sevinebilirsiniz.

1.4 İnsanlar

Bildiginiz uzere Amerika bircok irtkan, ulkeden insanlari beraber yasadigi bir ulke. Nufusun cogunlugunu beyaz ve African-American'lar olusturmasina ragmen universite icinde insan profili gayet farklıdır. Ozellikle grad ogrencilerin buyuk kismini Cinliler, Hintliler ve diger uzak dogulu insanlar olusturmaktadır. Turkler ise yabanci ogrenci sayisina gore ya 3. ya 4. siradadır.

Trafikte olsun, markette olsun, genel olarak insanlar gayet saygılıdır. Hatta Turkiye'ye gittiginizde sasirirsiniz, "keske..." dersiniz. Evsizi (*homeless*) bile rahatsız etmez, krakeri varsa ikram eder. Genelde yayalara yol verilir, herkes STOP'larda durur, markette onunuzden gecen biri olursa "excuse me" der. Asansorde sohbet (*small talk*) etmeyi, kapilari tutmayi, yol vermeyi severler.

Iyi karakterlerinin yanisira Turklerdeki "kivrak zeka" ozelliklerinden biraz yoksundurlar. Ingilizce soylediklerinizi birkac kez tekrar ettirip kendileri anlamak icin ugrasmayabilir, kurallari harfiyen yerine getirmek zorunda hissettikleri icin kolaylik saglamayabilirler. Ama zaman icinde onlar size, siz onlara alisiyorsunuz.

2 İlk gelis

2.1 Vize basvurusu

Okuldan kabul aldıktan sonra appointment dokumanlarının yanısıra buradan maas alacaklara I-20, Turkiye'den bursla geleceklere DS-2019 formu verilir. Sonraki asamada vize basvurusu icin herseyi okuyup ([Rules for Student Visas](#), [The Facts About Student Visas](#)), tum formlari hazirlayip konsolosluktan randevu almanız gerekiyor.

Onemli: Pasaportunuz, ulkeye giris yapacağınız tarihten sonra 6 ay daha gecerli olması lazim. Eski pasaporta sahipseniz yenisini cikarmanızın vakti gelmiş, hatta 10 senelik cikarin, kafanız rahat olsun.

Daha onemli: Randevu alma isini fazla ertelemeyin, Istanbul-Ankara gibi buyuk sehirlerde 1 ay sonrasına randevu verebiliyorlar.

Vize randevusunda standart sorular sorup parmak izi aliyorlar. Bir aksilik cikmazsa goruşme sonrası sizi UPS masasına yonlendiriyorlar, max 1 hafta icinde pasaport vizeyle birlikte elinizde oluyor. Ancak son yıllarda bazı arkadaşlarımız [administrative processing](#)'i beklemesi gerekti (neye gore seciliyor pek emin degiliz), böyle olunca vizenin cikması 1,5-2 ayi bulabiliyor. Bu yüzden optimum zamanda randevu almanız gerekiyor, uçak biletinizin yanmasını istemezsiniz.

2.2 Ucak bileti

Amerika'ya ilk geliste tek yon bilet almakta yarar var. Sebebi, donus tarihinizin henüz belli olmaması ve Amerika'dayken Turkiye'ye gidis-donus biletlerinin daha ucuz olması. Gelis biletini alirken okulun acilis tarihini, oryantasyon zamanlarını, ev kiralayip kiralamayacağınızı ve erken gelerseniz maas almadığınız günlerdeki cost'u göz önüne almak gerekiyor. **Not:** GRA/GTA olarak gelenler genelde ilk maaslarını Ekim sonu alıyorlar, hazırlıklı olun!

Bileti internette web sitelerinden takip ederek veya seyahat acenteleriyle goruserek alabilirsiniz. Ne kadar fazla zaman harcarsanız o kadar duzgun/uygun bilet bulabilirsiniz. Genelde en uygun biletler gelis tarihinde 2 ay önce bulunur, ama hic de belli olmaz. Bilet fiyatları günden güne fark edebiliyor, bazen gidis-donus bilet, tek yon biletten daha ucuz olabiliyor. Biraz takip ederseniz zaten öğrenirsiniz.

2.3 Neler getirilir?

“Amerika ucuz nasıl olsa” diye hiçbir şey getirmezlilik etmeyin. Bir evi sifirdan kurup banyo perdesinden cop kovasına, yatagından masasına, tavasından

catalina almak cok masraflı ve yorucu bir is. Bari giyecek harcamanizi azaltmak icin yazlik/kislik/mevsimlik evde sevdiginiz ne varsa getirin. Hatta havlu, nevresim, carsaf sigiyorsa onlari da koyun bavula. Sigmadiysa vakumlayip koyun. Bana tesekkur edersiniz.

Peki neler getirilmez? Akacak seyler (tursu, ev yapimi recel), et urunleri (sucuk, pastirma), tohumlar (cok tehlikeli) ve dikkat cekecek diger seyler. Bunlari simdiye kadar getirenler olmustur elbet, ama riske girmeye, stres olmaya degmez. Paketli tatlılar, kuru corbalar, hatta sarelle bile getirebilirsiniz. Kendi paketinde oldugu surece fazla problem olmuyor. Hatta kuru baklava, dilber dudagi gibi seyler getirirseniz bize de ikram edin :)

Onemli: Kabine alacaginiz carry-on luggage'in boyutlarına ve icerisindeki sivilarin hacimlerine dikkat edin. **3-1-1 kuralini** okuyun.

Onemli: Bavulunuzu Turkiye'de ucaga verirken kilitlemeyin, cok istiyorsaniz TSA-approved kilitlerden kullanin. Bavullarin bir kısmi (ya da hepsi de olabilir) acilip kontrol ediliyor, bu yuzden kilitlerinizi kirmak zorunda kalabilirler.

2.4 İlk gelis icin bazi puf noktalar

Aktarmalar: Avrupa aktarmali biletlerden kacinin. Bazi ulkeler transit vize isteyebilir, ucusunuzda havaalanlari arasinda transfer olmaniz gerekebilir, ucak kacar, bisey olur, riske girmeye gerek yok. Istanbul'dan cok guzel New York (IST-JFK) ve Chicago (IST-ORD) seferleri var, tek aktarma her zaman icin iyidir.

Pasaport kontrolu: Amerika'ya ilk giris yaptiginiz sehirde (muhtemelen JFK veya ORD havaalaninda) pasaport ve gumruk kontrolunden gecmeniz gerekiyor. Bu havaalanlari cok kalabalik olabilecegi ve sizinki gibi birkac ucak ayni anda inebilecegi icin koltugunuzu ucagin on cikis kapisina yakin almanizi ve ucaaktan once inip hemen pasaport kontrolu sirasina gecmenizi oneririm. Eger aktarmaniz 1-2 saat icindeyse bu cok onemli.

Gumruk kontrolu: Turkiye'den bavullarinizi verirken Columbus ucagina aktarilacagini soyleseler bile bunu manual yapmaniz gerekiyor. Pasaport kontrolden sonra bagaj alim (baggage claim) kismina geldiginizde bavullarinizi alin ve ucahta doldurdugunuz gumruk formuyla birlikte gumruk kontrolden gecin. Hemen cikista bavullarinizi birakacaginiz bir yer olacaktır. Stres olmayin.

3 The Ohio State University

The Ohio State University (“The” önemli, unutmamak lazım) Columbus kampusu, Amerika’da en çok öğrenciye sahip ikinci kampustur. Türkiye’de fazla bilinmese de birçok bakımdan tüm Amerikalılar tarafından tanınır, saygı duyulur. Bunların başında senelerdir Big Ten şampiyonu olan Amerikan futbolu takımı Ohio State Buckeyes, beyzbol ve buz hokeyi takımı bulunmaktadır.

3.1 Kayıt ve oryantasyon

Amerika’ya gelir gelmez kayıt yaptırmanız (check-in), OSU kimliğinizi almanız, sonrasında oryantasyona katılmanız gerekiyor. Türkiye’deyken Ağustos ayında ve öncesinde bunlara kayıt olmanızı söyleyen mailer gelecektir. Mümkün olduğunca erken kayıt olun, kimliğiniz olunca COTA’lara ücretsiz binebilir (öğrenciler için) ve okulun diğer olanaklarından faydalanabilirsiniz.

Detaylı bilgiye Office of International Affairs (<http://oia.osu.edu/>) websitesinden ulaşabilirsiniz.

3.2 Okulun ilk haftası

Okulun açıldığı ilk hafta (welcome week) tam bir solen havasında geçer: her yerde müzik çalar, bedava t-shirt’ler, terlikler, defterler verilir, öğrenci toplulukları tanıtımları olur. Bunlardan *Student Involvement Fair* genelde Oval’de, *Buck-I-Frenzy* RPAC çevresinde düzenlenir.

3.3 Kampüste ne nerede?

Yeşil alanlar: Oval, Mirror Lake

Kütüphaneler: Thompson Library, Science and Engineering Library

Spor merkezi: RPAC

Restoranlar: The Berry Cafe, Buck-I-Mart, Jimmy John’s, Chipotle, Panera Bread, Five Guys, Marketplace, Sloppy’s, Blackwell restaurant

4 Konaklama

4.1 Gecici olarak nerede kalinir?

Eger Columbus'a ilk geldiginizde eviniz hazır değilse, birkaç gün kalabileceğiniz bir arkadaş veya otel/motel bulmanızda fayda var. Olentangy River Rd. üzerindeki birçok otel ya kampüse yürümeye mesafesinde ya da 7 veya 18 otobüs hattı üzerinde olduğundan tercih edilebilir (Fairfield Inns and Suites, Red Roof Inn, Varsity Inn gibi).

Columbus'a ilk indiginizde birinin sizi havaalanında karşılamasını **TSA**'dan rica ederseniz, uygun birisi olursa mail atarlar. İlk geliş psikolojisini ne yazık ki yasadık, biliyoruz...

4.2 Ev kiralamak

Bu tamamen kişisel tercihe, aylık bütçeye, kaç kişi kalınacağına göre değişir.

4.2.1 Genel bilgiler

Herkes için geçerli olan birkaç önemli nokta var.

- Yurtları tavsiye etmem, pahalı olmasına rağmen okula yakınlık dışında bir avantajı da yok.
- High St'in doğusu (E High St), Lane Ave'in kuzeyi north ve güney kampüs genelde undergrad öğrencilerin kaldığı, parti yoğunluğu yüksek, güvenlik ve ses olarak grad öğrencilere ve visiting scholar'lara uygun olmayan bölgeler.
- Özellikle central campus'te gün içinde park ücretleri yüksek olduğu (**parking permits**) ve yoğun saatlerde park edecek yer bulunmadığı için herhangi bir otobüse (COTA, CABS veya kaldığınız yerin kendi shuttle'i) erişimi olan bir yerde kalmanız avantajlı olacaktır. Kısın çoğu kişi arabası olmasına rağmen servisle gelmeyi tercih ediyor.
- Burada evler buzdolabı, ocak, fırın, çöp öğütücü ve bazen bulaşık makinesi ile beraber kiraya verilir. Yani beyaz eşyaları satın almanıza gerek olmayacak.
- Ev kirasına nelerin dahil olduğunu, ısınmasının nasıl olduğunu (elektrikle, sıcak suyla), otobüs duragının nerede olduğunu ve gidis-gelis vakitlerini göz önüne alın. Zamanı geliyor evde bulaşık makinesi olmaması orayı kiralamamak için en büyük sebep olabiliyor.

- Evin esyali olup olmamasini fazla dert etmeyin, illa ki esyali olsun diye ısrar etmeye gerek yok, cunku mobilyalar cok eski olabiliyor. 2 seneden fazla kalmayi dusunuyorsanız kendi yataginizi, masanizi, sandalyenizi alin, kafanız rahat olsun...

4.2.2 Kalınabilecek yerler

Kampus cevresinde tum Turklere onerdigimiz birkac yer var:

Buckeye Village (BV) Okul tarafından isletilen, genelde ailelerin kaldigi ama bir ve iki kisilik evlerin grad ogrencilere de verildigi yer. Okula ulasimi CABS ile saglanir. Bircok utility dahil oldugundan kirasi gayet uygundur.

<http://housing.osu.edu/family.asp>

University Village (UV) BV'nin komsusu sayilan bu apartmanlar okula ulasim acisinden muthis avantajli. Hafta ici her 20 dakikada okula servis kalkar, alisinca vazgecemezsiniz. 7 ve 18 otobus hatlarinin uzerinde olmasi, yakinindaki Kroger market, cevrenin temizligi, vb. sebeplerle yeni gelecekler icin arabasizlik derdini minimize eder. Leasing office'teki kizlarla bir sekilde anlastiktan sonra isler yoluna girer.

<http://www.universityvillage.com/>

Colony Club Bazi arkadaslarin bulasik makinesi yuzunden UV'den tasindigi yer. Markete (baska bir Kroger) ve bazi COTA otobus hatlarına yakinligi avantaj.

<http://www.colonyclubohio.com/>

Olentangy Village Guzel 2 odali apartman dairelerinin oldugu, yesil alan icinde, Giant Eagle'a yakinligiyla tercih edilesi bir yer. Websitelerine goz atmakta yarar var.

<http://www.olentangyvillage.com/>

Bunların disinda evlere bakmak istiyorsanız OSU'nun Off-Campus Student Services (<http://offcampus.osu.edu/>) websitesinden veya Craigslist'ten (<http://columbus.craigslist.org/>) kiralik ilanlarına bakabilirsiniz. Kampus civarında da birkac emlakci var. Ancak ev sahibiyle kontrat imzalama asamasına geldiginizde Off-Campus Student Services'ten *legal advice* almanızda fayda var.

Önemli: Evinizi garantilemek icin veya kira kontrati (*lease*) imzalarırken bir miktar para (depozito) vermeniz gerekiyor. Kiraci (*tenant, renter*) evden ciktigi zaman ev sahibi (*owner*) bir hasarla karsilasirsa bu paranin

bir kismini veya tamamini kullanabilir. Bu yuzden sozlesmenizde evi nasil birakmaniz gerektiği kismini dikkatlice okuyun. Bazi ev sahipleri sirf para koparmak icin cok detayli inceleme yapabiliyor. Evi ilk kiraladiginizda eksiklerini, kiriklarini, bozukluklarini bulup listeleyin, ev sahibine iletin. Baskasinin hasarlari sizin uzerinize kalmasin.

4.3 Su, gaz, elektrik, sigorta, internet

Ev kirasinin disinda diger ev giderleri (utilities) aylık giderinizin bir kismini olusturdugundan hangilerinin kiraya dahil oldugu, hangilerinin aylık sabit (fixed price) alindigi onemlidir.

Su, gaz: Su ve gaz (isinma) genelde ev kirasina dahil olur, olmadiginda suphelenmek gerekir. Cunku bazi eski ve buyuk evlerin yalitimleri iyi olmadigindan kis aylarında 300-400\$'la bile evi isitmak mumkun olmayabiliyor.

Elektrik: Evi kiralayip tasindiginiz gun elektrik idaresine (**AEP Ohio**) telefon acip kaydinizi yaptirmaniz (1-800-277-2177), verilen hesap numarasini kullanarak depozitoyu AEP'ye money order'la gondermeniz gerekiyor. Verdiginiz depozitoyu 1 yilin sonunda geri alabilir, ya da hesabinizi devam ettirirseniz (tasinsanız bile transfer ettirebilirsiniz) 1 yildan sonraki faturalari depozitodan duserek odebilirsiniz.

Sigorta: Kiraci olarak ev sigortasi yapmanız önerilir (Renter's Insurance). Cok pahali birsey degil, yıllık 100\$ civarina internetten alip taksitle odebilirsiniz. Kaldigimiz yer tarafından bize **Assurant** önerilmisti, ama **Progressive**, **Allstate** gibi araba sigortasi yapan sirketler de Renter's Insurance verebiliyorlar, hatta combo yaparsanız fiyati azalıyor.

Internet: Columbus'a internet hizmeti veren **Time Warner Cable** ve AT&T sirketleri var. Su aralar (2011 yaz) ilk yil icin Time Warner aylık 20-35\$ (hiza gore degisken), AT&T ise aylık 20-25\$ (hiza gore degisken) garantisi veriyor. Time Warner kablo modemi kendisi verirken AT&T'de DSL modemi kendiniz almanız gerekiyor. Craigslist'te hem DSL modem, hem wireless router ucuza bulabilirsiniz.

4.4 Sorun olursa ne yapilir?

Ev sahibinin kira kontratında yazmayan istekleri olursa, onceden haber vermeden evinize girerse, yabancı öğrenci oldugunuz icin ayrimcilik yapilrsa

ya da herhangi bir sevimsiz durumda **Off-Campus Student Services** ile iletişime geçerseniz onlar sizi yönlendireceklerdir.

4.5 Tasinmak

Tasinirken Turkiye'deki gibi "bir sirket bulayim, onlar halletsin" mantigi burada pek islemiyor. Amerika'da iscilik (*labor*) cok pahali oldugu icin yalnızca koltuk ve yataginizi tasitmak istesenez bile sirketler 500-100\$ hesap cikarabilirler.

Bu yuzden cogu kisi kendi esyasini kendi tasimayi, arkadaslarindan yardim almayi tercih ediyor. Bu asamada en buyuk yardimciniz U-Haul: <http://www.uhaul.com/>. Turkiye veya Ohio ehliyetiyle 20\$ civarina kiralayabileceginiz araclarla isinizi halledip yaptiginiz mil kadar para odersiniz. Araci teslim ederken harcadiginiz benzini tekrar doldurup teslim aldiginiz seviyede olduguna emin olun.

5 Telefon

5.1 Prepaid hatlar

Bence Amerika'ya ilk gelenlerin alması gereken cep telefonu, kutusunda hazır hattıyla satılan kontorlu (prepaid) telefonlar olmalıdır. Sebeplerine gelince:

- Yillardir “iPhone” hasretiyle yanıp tutussanız da, buraya ilk geldiginizde ne sosyal guvenlik numaraniz (SSN), ne calistiginizi kanitlayacaginiz bir belgeniz olmadigindan telefon operatorleri (carrier) sizi adam yerine koymadigi icin depozito olarak ucuk meblaglar isteyebilirler (500\$ civari).
- Buradaki sistem Turkiye'dekinden bir hayli farklıdır. “Sen kapat ben arayim” metodu ne yazık ki çalışmaz, çünkü arandiginizda da kontor harcarsiniz, mesaj aldiginizda da... Alismaniz zaman alabilir.
- Faturali (kontratli) hatlardan çok daha ucuza yurtdisini da arayabildiginiz prepaid telefonlar var, hatta bu yüzden hala kontratli telefona gecmeyi düşünmuyorum.

Bu kadar avantajini anlatmiskem bir de reklam yapayim: **Big Lots**, **Walmart**, **CVS** gibi marketlerde bulabileceginiz **Net10** marka prepaid telefonlar 30\$a hattıyla beraber satiliyor ve 300 dakika Amerika ici (=200dk international) kontorle geliyor. Dakikasi 15 cent'e Turkiye'deki ev telefonlarini bu telefondan arayabilirsiniz. Satin alip, internetten numaranizi aktive edip uluslararası aramaya actiktan sonra telefon derdiniz kalmayacaktır. Aylık 15-20\$ ödeyerek hattinizi kullanmaya devam edebilirsiniz. **Not:** Tracfone'un Net10'den daha avantajlı olduğunu söyleyenler oldu, karşılaştırmakta yarar var.

5.2 Kontratli smartphone'lar

iPhone ve Android işletim sistemli cep telefonları genelde minimum 2 senelik kontratli olarak ve mecburi data planıyla birlikte satılır. Kontratınızı herhangi bir sebeple 2 seneden önce iptal etmek isterseniz 350\$a varan bir ceza odemeniz (early termination fee) gerekebilir. Aylık en ucuz paketleri seçerseniz bile 50-80\$ fatura odersiniz, ki aldığınız telefonun asıl maliyeti 200\$'dan 1500-2000\$a çıkar.

Bunun yanında çok *cool* bir telefona sahip olur, Amerikalı grupların içinde kendinizi kabul ettirir, yolda giderken haritaya bakıp email'lerinizi kontrol edebilirsiniz.

5.3 Google Voice, Skype

Google ve Skype'in internet uzerinden verdigi bu servisler aslinda en yararlidir.

Google Voice: Amerika'ya geldiginizde bir an once bir **Google Voice** numarası almanızı tavsiye ederim. Bu numarayı cep telefonunuza yönlendirebilirsiniz. Size bırakılan voicemail'lari sanki gmail'da posta okur gibi okuyabilir, kişi ve gruplara göre filtreler belirleyebilirsiniz. Özellikle telefon numaranızı isteyen servislere (elektrik, sigorta, banka) GV numaranızı verirseniz rahat edersiniz. **Not:** Amerika'da gmail hesabınızı kontrol ederken chat penceresinin üzerinde *Call phone* butonunun çıktığını göreceksiniz. Buradan Amerika'daki tüm ev ve cep telefonlarını ücretsiz (simdilik 2011 sonuna kadar) arayabilirsiniz.

Skype: Türkiye'yi uygun fiyatlı (veya bedava) aramak için kullandığımız ses ve görüntülü iletişim harikasıdır. Gerci Microsoft satın aldıktan sonra eski popülerliğini yitirse de, bilgisayardan pek anlamayan es dost akrabaların en rahat kullandığı yazılım olması sebebiyle hala tercihimizdir.

Bunların dışında bazı arkadaşlar Mezun calling card tarzı telefon kartlarını önerse de, şimdiye kadar hiç ihtiyaç duymadığımdan yorum yapamıyorum.

6 Ulasim

6.1 CABS, COTA, taksi

Daha once de dedigim gibi, Columbus'ta toplu tasima araclari cogu zaman hayat kurtarici oluyor. **CABS**, universite tarafından isletilen, kampus icin ve kampusler arasi otobuslere verilen ad. Cok rahattir, haftaiçi gunlerde cok sik gecer, binerken kimlige bile bakmazlar. Buckeye Village'e bile gider. **COTA**, sehir ici otobuslerine denir. Undergrad ve grad OSU ogrencileri kimliklerini gostererek ucretsiz binebilirler. Okuldan uzaklastikca binen insan profili de degistigi icin temkinli olmanizi tavsiye ederim. Onemli COTA otobusleri:

- 2:** High St üzerinde kuzey-güney yönünde giden otobuslerdir. Genelde okuldan downtown'a gitmek için kullanırız. Sonundaki harfler (2F, 2X, etc.) uzak diyarlarda nereye gittigini belirtir, ama okul ve sehir merkezi güzergahi hepsinde aynıdır.
<http://www.cota.com/assets/Riding-Cota/Schedules/Current/002h.pdf>
- 7:** Kuzeyde Riverside hospital'dan çıkar, UV'ye uğrayarak Olentangy River Rd'dan, Dodridge'den, Neil Ave'e çıkar. Okul içerisinde College Rd'dan gecer ve yine Neil Ave'e çıkar. Buttles Ave'den High St'e çıkarak sehir merkezine gelir.
<http://www.cota.com/assets/Riding-Cota/Schedules/Current/007n.pdf>
- 18:** Tuttle Mall'a, Shish Kebap restoranına, Istanbul markete gitmek için kullandığımız bu otobus kuzeyden Bethel Rd ve Kenny Rd ile Riverside hospital civarına gelir. Bundan sonraki rotası birkaç değişiklik dışında 7'ye benzer.
<http://www.cota.com/assets/Riding-Cota/Schedules/Current/018.pdf>
- 84:** Kampusten genelde Target'a gitmek için kullandığımız bu otobus, ayrıca Target civarında yasayanların vazgeçilmezidir.
<http://www.cota.com/assets/Riding-Cota/Schedules/Current/084.pdf>
- 52:** OSU-Airport servisi, okul açılış-kapanış zamanlarında, tatillerde çalışır. Tarihleri kontrol etmek için:
<http://www.cota.com/assets/Riding-Cota/Schedules/Current/052.pdf>

Diger tüm güzergahlar için <http://www.cota.com/> veya Google Maps'ten bulduğunuz yeri ve gitmek istediğiniz yeri yazıp *by public transit*'i seçin.

Cok zor durumda kalmadıkca taksi kullanmamanızı öneririm. Havaalanında geliste gideceğiniz yerin uzaklığına göre 30-60\$ tutabiliyor.

6.2 Turk ehliyetiniz

Bazilari Turk ehliyetin buraya geldikten sonra 1 yil gecerli oldugunu, yurtdisina cikip geri gelerseniz 1 sene daha gecerli olacagini soyluyorlar. Bazilari ise bu durumun J-1 tipi vizeyle gelenlerde gecerli olmadigini soyluyor. Hangisi dogru olursa olsun burada araba kiralarken, araba sigortasi yaptirirken sorun cikabilecegi icin, hatta dogum tarihini bile ehliyetten okuyamadiklari icin bir an once buranin ehliyetini almakta yarar var.

6.3 Gecici ehliyet (permit) almak

Amerika'da ehliyet almanin ilk asamasi yazili bir sinava girerek gecici ehliyete (permit) sahip olmaktan geciyor. Bu ehliyetle, yaninizda ehliyetli biri varken trafige cikabilir, US icerisinde pasaport tasimadan havayoluyla gezebilirsiniz. Permit almak icin:

- **Digest of Ohio Motor Vehicle Laws** kitapcigina calisin. Bilgisayardan okuyamiyorum diyorsaniz Oxley Hall'dan alabilirsiniz. Ama cidden calisin. Ne cok *usta* Turk soforler gorduk, patir patir dokulduler...
- Kitapcikta yer alan belgeleri toplayin. Adresinizi dogrulamak icin o adrese gelen SSN kagidi veya bir fatura yeterli olacaktır.
- Sinava gitmeden once boyunuzu ve kilonuzu Amerika sisteminde ogrenin (5-09 ve 139 pound gibi).
- Acik olan bir gunde ve saatte kitapcikta yazan yerlerden birine gidin. Ben ve bircok arkadasim Franklin County'nin 1970 West Broad St'teki yerinden aldik. Okuldan iki otobusle gidilebiliyor.
- Ilk giriste siraya girin ve permit almak istediginizi soyleyerek islemlere baslayin. Size bankadaki gibi bir numara verecekler, siraniz geldiginde bankoya yaklasin.
- Burada belgelerinizi kontrol ettikten sonra gorme testi yapacaklardir. Sonrasinda su numarada testi alin diye sizi yonlendirecekler. Testi dokunmatik bir ekranda isaretleyerek yapiyorsunuz. Toplam 40 soru soruluyor, 30'unu dogru cevaplarsaniz gecmis oluyorsunuz. Sorulari skip edip tekrar donebilirsiniz.
- Testi basariyla bitirdiginizde bir form doldurup, sıra bekleyip, fotograf cektirip, 22\$ verip, gicir gicir bir permit'e sahip oluyorsunuz.

Detayli bilgi icin http://www.bmv.ohio.gov/driver_license.stm

6.4 Kalici ehliyet almak

Gecici ehliyetinizi aldıktan sonra kalici ehliyet almak için:

- Calisin! Manevra testi pratik gerektiren bir testtir. Usta soforler ilk girislerinde gecemezler, ama pratik yapanlar icin zor degildir.
- Ingilizce dur/kalk'lari, saginizi solunuzu, yani biraz *driving terminology* ogrenin. Sonucta sinavda yaninizda Amerikalı bir insan oturup direktifler verecek.
- Internetten sinav icin tarih alın: <http://www.ohiodrivingtest.com>. Bircok arkadasim W Broad St'deki BMV'de sinava girdi, bazilari Hillard'daki sinavin daha kolay oldugunu iddia ettiler. Tercih sizin.
- Sinava zamanında gidin ve kullanacaginiz aracın problemsiz oldugundan emin olun. Sinavdan once sinyaller calisiyor mu vs. seklinde bir inspection yapiliyor. Ayrica kucuk arabayla manevra testine girmek avantajli olabilir. Ama hic kullanmadiginiz, bilmediginiz bir arabayla oraya gidip surpriz yasamayin.
- Manevra ve surus testini bitirdiginizde yaninizdaki kisi gecip gecemediginiz soyleyecek. Basarili olduysanız iceriye girip yine bir form doldurduktan ve fotograf cektirdikten sonra duzgun renkli bir ehliyete sahip oluyorsunuz.

Not: F-1 veya J-1 ile gelenlerin ehliyetleri I-20 veya DS-2019 formunda yazan tarihe kadar gecerli oluyor. Bazilarinin ise her sene yenilemesi gerekiyor.

6.5 Araba satin almak

Burada yasayacaginiz en stresli, en problemlı is butcenize uygun bir araba bulup satin almak olacak. Hele butceniz 10 bin doların altındaysa surekli ikilemde kalacaksınız.

6.5.1 Genel bilgiler

Once araba satin almakla ilgili birkac genel bilgi vereyim:

- Burada arabalar Turkiye'ye kiyasla bir hayli ucuz, ancak tamir ve bakim gibi iscilik iceren isler inanılmaz pahalidir.
- Turkiye'deki kaskoya denk gelen araba sigortasi burada zorunludur. Bir araba satin aldiginiz andan itibaren Ohio kanunlarında belirtilen minimumlara uygun bir sigortanızın olması gerekli. Detaylı bilgi: http://www.bmv.ohio.gov/insurance_requirements.stm

- Turkiye’de surekli duydugunuz “Alman arabasi iyidir, yerli arabanın parcasi kolay bulunur” gibi genellemeler burada islemez. Bircok yeni uretici ve Turkiye’de gormediginiz farkli modeller vardir. Ayni marka ve model araba bulsaniz bile fabrikasi farkli oldugundan kalitesi daha iyi veya kotu olabilir.
- Otomatik vites (*automatic transmission*) Turkiye’nin aksine burada standarttir, manual arabalar (*stick shift*) nispeten zor bulunur, tamiri ve satmasi zordur.
- Ikinci arabalarin milleri gayet yuksektir, ama arabalar da gayet dayaniklidir. Mesela Honda’larin 200K mil (320K km) yapmasina garanti gozle bakilir.

6.5.2 Senaryolar

Araba satin alirken nasil bir strateji izleyeceginizi birkac senaryoya bolup oyle devam edelim:

Kredi notunuz yeterliyse: Yeni gelenler bu kısmi okumadan gecsin, cunku daha SSN’iniz ve yeterli kredi gecmisiniz yok, ortalama 5 sene daha da olmayacak. Ama araba kredisi (*car loan*) alabiliyorsaniz dusunmeden sifir araba alin. Bazi markalarin sifir faiz (0 APR) ve 5 yillik odemeyeyle cok cazip promosyonlari oluyor.

Butceniz 15K \$’dan fazlaysa: Hic dusunmeden sifir arabalara bakin, bulamazsaniz garantili ikinci el (*certified used*) arabalar da aklinizda bulunsun.

Butceniz 10-15K arasiysa: Bu aralik biraz ikilemli, bazi sifir arabalarin taban (*base*) modelleri ve bazi garantili ikinci el arabalar bu araliga dusuyor. Iyi arastirip garantili bir araba almak lazim.

Butceniz 5-10K arasiysa: En stresli aralik: az olmayan bir miktar paraniz vardir ama arabalar garantisiz (*AS-IS*) satilir. Bu yuzden paranizi iki ay sonra herhangi bir problem cikaracak bir arabaya yatirmek istemezsiniz. Tavsiyem (1) kisiden aliyorsaniz arabayi tamirciye goturup detayli bir inceleme (*inspection*) yaptirmaniz, (2) galeriden (*dealer*) aliyorsaniz 1-2 senelik garanti (*extended warranty*) almaniz yonunde olacak.

Butceniz 5K’nin altindaysa: Cok cok iyi arastirip, mumkunse tanidiktan satin almanizi oneririm.

6.5.3 Araba avı (car hunting)

10K doların altında ikinci el araba satın almak için:

- Her gün yeni ilanları araştırın. İnternette dealer'ların sitelerini kontrol edin. Dealer'dan değil de sahibinden (*owner*) almak istiyorsanız tek yol Craigslist: <http://columbus.craigslist.org/cta/>. Ebay'den uzak durun.
- Gözünüze güzel görünen arabanın
 1. yorumlarını (*review*) okuyun,
 2. model ve miline göre değerini Kelley Blue Book'tan (KBB - <http://www.kbb.com/>) fiyatını kontrol edin,
 3. ne kadar benzin harcadığını (*miles per gallon* - MPG) bulun (www.fueleconomy.gov),
 4. kaza yapıp yapmadığını ve sizden önce kaç kullanıcısı olduğuna bakın (CARFAX - <http://www.carfax.com/>).
- Arabayı görmek için satıcıyla telefonda anlaşın. Satıcıya neden sattığını, elinde servis raporu olup olmadığını ve merak ettiğiniz diğer soruları sorabilirsiniz.
- Arabayı görmeye gittiğinizde test sürüşüne (*test drive*) çıkarabilir, bir mekanike götürüp kontrol ettirebilirsiniz. Ancak götüreceğiniz mekaniki önceden ayarlamazsanız iyi olur.
- Bu işler biraz karşılıklı güvene dayandığı ve her satıcı güvenilir olmadığı için yanınızda bilen biriyle gitmenizi tavsiye ederim.

6.6 Sigorta

Önceden de bahsettiğim gibi kullandığınız arabanın zorunlu olarak sigortası olması gerekiyor. Satın aldığınız arabanın detaylarını ve kasa numarasını (*Vehicle Identification Number* - VIN) girerek internette sigorta ücretini sorgulayabilir (*quote*), sonrasında satın alabilirsiniz. Sigortalar genelde 6 aylık anlaşmalarla yapılır ve çoğu zaman bir şirketten baskasına geçmek (*switch*) aylık ödemenizi azaltabilir.

Önerebileceğim birkaç sigorta şirketi şöyle:

- Progressive - <http://www.progressive.com/>
- Nationwide - <http://www.nationwide.com/>

- Allstate - <http://www.allstate.com/>
- Geico - <http://www.geico.com/>
- State Farm - www.statefarm.com/

Tum sirketlerden ihtiyaciniza gore olan sigortayi sorgulayip en uygun fiyatlisini tercih edebilirsiniz. **Onemli:** Sirketler bazen ısrarci olabiliyor, tercih etmeseniz bile telefonla arayip ikna etmeye calisabiliyorlar. Telefonda konusurken rahatsaniz fiyati dusurmek icin ugrasabilirsiniz. Rahatsiz edilmek istemiyorsanız Google Voice numaranizi vererek tum aramalari voicemail'a dusurebilirsiniz.

Sigorta kapsamlari ve zaman icinde odeme miktarıyla ilgili soyle genellemeler yapılabilir:

- Kaza yapip haksiz olursanız (yani sigorta sirketi sizin yerinize karsi tarafa odeme yaparsa) riskiniz arttigi icin sigorta odemeleriniz artar.
- Benzer sekilde, kazasiz ne kadar uzun sure araba kullanırsanız o kadar avantajli olursunuz.
- Sigortanın kapsamına gore fiyatlar degisir. Hersey minimum olsun dersanız sigortanız sizin arabanızdaki hasari odemez.
- Uninsured/underinsured motorist opsiyonu, az maliyeti nedeniyle genelde tavsiye edilir.
- Sigorta kagidinizi (*insurance card*) arabada bulundurmalısınız.

6.7 Benzin (gas) almak

Turkiye'nin aksine buradaki benzinciler (*station*) self-servistir. Genelde petrol sirketleri yerine marketlerin benzinliklerini gorursunuz (Kroger - Turkey Hill, Giant Eagle - GetGo, vs.). Panolarda yazan fiyat litre degil gallon (yaklasik 4lt) fiyatidir. Farkli derecelerde (*grade*) benzinler farkli fiyattadır, ama genelde regular kullanilir.

Benzin almadan once marketlerin kartlarını (Kroger card, Giant Eagle card gibi) almanizi öneririm. Cunku market alisverislerinden benzin indirimini, benzin alırsanız market indirimini kazanabilirsiniz. Su aralar en avantajlisi Giant Eagle, cunku her 50\$'lik alisverisimize 20c benzin indirimini veriyorlar (2011 yaz).

Benzin alırken yanastiginiz istasyondaki ekranda yazilan direktifleri izlemeniz yeterli olacaktır. Basitce, once market/uyelik kartınızı, daha sonra odeme

yapacaginiz karti okutursunuz. Kartiniz onaylanirsa alacaginiz benzinin derecesini secip tankinizi doldurmaya baslarsiniz. Isiniz bittiginde pompayi yerine koyar, fisinizi alirsiniz. Niye hala Turkiye’de bu isi yapan insanlar var diye merak edersiniz.

Columbus’taki ortalamayi ve farkli benzinliklerin fiyatlarini <http://www.columbusgasprices.com/> adresinden karsilastirabilirsiniz.

6.8 Kaza durumunda

Bir kazaya karistiginizda panige kapilmadan ilk once diger aracin plakasini not alin. 911’i arayarak kaza yaptiginizi ve nerede oldugunuzu anlatin. Rapor tutan polisin kartini alin ve takip etmek icin rapor numarasini isteyin. Diger surucunun adini, telefon numarasini ve sigorta sirketini ogrenip not alin. Daha sonra sigorta sirketini arayip kazayi tum detaylariyla anlatin (*reporting a claim*). Sigorta sirketleri kendi arastirmalarini yapip kimin hakli/haksiz olduguna karar verdikten sonra tamir vs. konusunda sizinle temasa gececeklerdir. Bu surec 1 aydan fazla surebilir.

6.9 Tamir

Tamir isleri burada inanilmaz pahalidir. Insanlar da genelde tamircileri, eger kaza sonrasi sigorta sirketi masrafi oduyorsa kullanirlar. Diger durumlarda garajlarinda bakim yapmayi veya yalnızca yag degisimine goturmeyi tercih ederler.

Onerebilecegim birkac mekanik asagida:

John’s Tire & Brake Service: Tamirci Mehmet, 2012 E Hudson St, telefonu 614-453-0204

Haydar LLC: Turk degil, 1134 Corrugated Way, telefonu 614-291-3053

7 Bankacilik

7.1 Genel bilgiler

Oncelikle bankacilik sistemi Turkiye’de alistigimizdan bir hayli degisik, cogu konuda 10-15 yil geriden geliyor. 2010’a kadar duzgun internet bankaciligi, 2011’e kadar kisiler arasi para transferi neredeyse yoktu. Bu yuzden hazirlikli olup bazi bankacilik terimlerini bilmek gerekiyor:

Checking: Turkiye’de vadesiz mevduat hesabina denk geliyor saniyorum. Faiz vermeden paranizi saklar, otomatik odemelerinizi yapar, vs.

Savings: Tum paranizi bir hesapta tutmamak, kenara koseye birseyler biriktirmek icin kullanilir. Faiz oranlari inanilmaz dusuktur, yilda ancak birkac cent kazanabilirsiniz.

Deposit: Bankadan, ATM’den hesabiniza para yatirmaya denir.

Withdrawal, Cash advance: Hesabinizdan para cekmeye *withdrawal*, paraniz olmasa da kucuk bir kredi cekmeye *cash advance* denir.

Direct deposit: Burada asistanlik yaparak aldiginiz maasin (*payroll*) direkt hesabiniza yatmasina denir. Bircok checking hesabi direct deposit yapildigi surece aylik/yillik ucret almazlar.

Debit, credit, charge card: *Debit card* checking hesabiniza ATM’lerden erismeye ve buradaki parayla nakit odemeye yarar. *Credit card* ise krediyle alisveris yapip hesap kesim tarihine (*closing date*) kadar olan odemelerinizi odeme tarihine kadar (*payment due date*) faizsiz odemenize izin verir. *Charge card* kredi kartina benzer, ancak odeme gunu gecen borclar icin daha yuksek faizleri ve yaptirimlari vardir.

Statement: Ayluk hesap ozeti.

Credit history: Bir kisinin kredi gecmisidir, birazdan detayli anlatacagim.

Annual fee, APR: Bircok hesabin ve kartin yillik ucreti *annual fee*, yoksa bile bazi sartlari vardir. Mesela saving hesaplari belli bir miktar para bulundurmanizi, checking hesaplari direct deposit ayarlamanizi, kredi kartlari ise belli bir miktar harcama yapmanizi gerektirebilir. Her türlü faize ise *APR* denilmektedir.

7.2 Hesap acmak

Amerika'daki ilk hesabınızı acmak için aceleci olmayın. Birçok banka yıl içerisinde değişik promosyonlar yaparlar, ancak öğrenciler ilk geldiklerinde oryantasyon yapılan yerlere kurdukları masalarda hiçbir şey vermezler (birkaç kalem ve frizbi dışında). Bu yüzden internetten araştırıp promosyon kuponları bulmanızı tavsiye ederim.

Columbus'ta çalışabileceğiniz bazı bankalar şunlar:

Chase: Chase, ABD'nin birçok şehrinde bulunan, en tanınmış bankalardan biridir. Chase'de checking account açmak istiyorsanız Google'da *chase checking* diye aratın, en üstteki reklamlarda \$100-125 cash-back promosyonunu göreceksiniz. Bununla hesap açıp payroll'unuzu hesabınıza yönlendirdiğinizde bir miktar para kazanmış olacaksınız.

U.S. Bank:

Fifth Third:

PNC:

Huntington: Ohio ve çevre state'lerde yerel hizmet veren Huntington bankasının \$100 cash-back veren *Asterisk-Free Checking* hesabı bulunmaktadır. Kişisel bir tecrübem olmadı, ancak internetteki yorumlar baya karışık.

Önemli: Columbus'ta Citibank'ın ne şubesi ne ATM'i bulunmaktadır. Türkiye'den uluslararası öğrenci hesabı açarsanız burada anlaşmalı ATM'lerden her para çektiğinizde 8-9\$ gibi bir işlem ücreti alınıyor. Haberiniz olsun.

7.3 Kredi geçmişi

Amerika'ya yeni gelenlerin yaşadığı, asla anlamlandırılmadığı en büyük tavuk-yumurta problemi kredi geçimidir (*credit history*). Konuyu özetlemek gerekirse:

Burada çalışıp maaş alan her öğrenci/postdoc/öğretmen için bir sosyal güvenlik numarası (*social security number* - SSN) atanır. SSN'inize bağlı tüm bankacılık işlemlerine kredi geçmişi denir ve bu bilgi sizin ne kadar güvenilir olduğunuzu, ne kadar kredi alabileceğinizi belirler. Tabii ki zaman içinde ödemelerinizi düzgün yaptığınız takdirde kredibiliteniz artacak, önce yüksek limitli kredi kartları, sonrasında araba/ev kredisi (*car loan, mortgage*) almanız kolaylaşacak.

Su ana kadar her şey yolunda, mantıklı görünüyor. Bir kredi kartı alıp harcamalar yapıp kredibilitenizi artırmak (*building credit history*) istiyorsunuz.

Ama soyle bir problem var: SSN'inizi ilk aldiginizda kredi gecmisiniz sifir. Bu durumda kredi karti basvurulariniz kabul edilmiyor, cunku yeterli kredi gecmisiniz yok. Ote yandan kredi karti almadan kredibilitenizi artiramiyorsunuz. E onu artirmadan kredi karti vermiyorlar... Boyle sacma bir dongu iste... Bankacilar bile cevap veremiyorlar bu mantiksizliga.

Neyse, farzedelim bir sekilde bankanizla anlasip dusuk limitli bir kredi karti aldiniz. Bu andan itibaren dogru sekilde kredinizi kullanmaniz gerekir. Kimse tam olarak kredibilitenin nasil calistigini bilmiyor ama farkli bankacilardan duydugumuz ve sahsen tecrube ettigimiz birkac onemli noktayi paylasayim:

- ASLA kredi karti odemenizi geciktirmeyin! Ne kadar onemli oldugunu anlatamam bile. Kredi kartinizi alir almaz checking hesabinizdan otomatik odeme talimati verin, siz unutsaniz bile *payment due* miktari *due date*'te odensin. Odemenizi geciktirirseniz 5 yil boyunca bu bilgi kredi raporunuzda (*credit report*) bir kara leke olarak kalacaktır.
- Kredi limitiniz maximum %30'unu kullanin, bu orani astiginizda hesap kesim tarihini beklemeden bir miktar odeme yapin. Size verilen krediyi cok harcamak da riskinizi artirir.
- Sahip oldugunuz her kredi kartindan her ay en az bir islem yapin, gerekiyorsa sadece kola alin, ya da Netflix gibi aylik bir odemenizi kullanmadiginiz bir karttan yapin. Hesap kesim tarihindeki (*closing date*) borcunuz (*balance*) sifirdan fazla, limitinizin %30'undan az olsun.
- Ust uste kredi basvurusu yapmak (*quote*) kredibilitenizi dusurur. Bankalar sizi "surekli kredi istiyor, demek ki riskli grupta" diye dusunebilir. Bu yuzden kabul edilmeyen bir kredi kartindan sonra en az 3 ay bekleyin. Kredi basvurulari raporunuzda 1 yil tutulur.

Kredi konularini tartismak burada biraz hassas oldugu icin yazdiklarim tavsiye niteligindedir. Dogru bilgiyi bankanizdan almanizi tavsiye ederim.

8 Alisveris

8.1 Ev esyalari, mobilya, yatak

Columbus'a yeni gelip esyasiz ev kiraladiginizda yatak, koltuk, komodin gibi bazi buyuk parcalari almaniz gerekiyor. Butcenize ve rahatliginize gore birkac seceneginiz var:

Sifir ve kaliteli: Mobilya/yatak gibi ihtiyaclarinizi kaliteli bir yerden almak istiyorsanız Easton Town Center civarina (<http://eastontowncenter.com/>), Macy's (<http://www.macys.com/Furniture>), Sears (<http://www.sears.com/furniture-sale>) gibi magazalara, ya da Value City Furniture gibi toptan satıcılara (<http://www.vcf.com>) bakabilirsiniz. Ne yazik ki Columbus'a en yakin IKEA West Chester, Cincinnati'de ve Columbus'tan 2 saat uzaklikta.

Sifir ve orta-seker: Butcenize uygun sifir mobilyalar icin BigLots (<http://www.biglots.com/browse/furniture>), Target (<http://www.target.com>), Walmart (<http://www.walmart.com/>) gibi supermarketleri kontrol edebilirsiniz.

Tanidiktan: Columbus'tan ayrilan tanidiklarinizdan veya Turklerden de esyalarini satin alabilirsiniz. Giderken esyalarini satmak (*moving sale*) isteyenler ile ilgili duyurulari almak icin TSA'nin email listesine kayıt olabilirsiniz.

Ikinci el: Hersey gibi ikinci el mobilyada da Craigslist'i (<http://columbus.craigslist.org/cta/>) takip etmeniz gerekiyor. Buraya her gun onlarca yatak, dolap, masa vs. ilani eklenir, fiyati uygun olanlar hemen satilir. Bu yuzden surekli takip etmeniz, buldugunuz anda satıcıya telefonla veya email ile ulasmanız gerekir. Tabii ki urunu aldıktan sonra tasimak size ait.

Ortaliktan: Ozellikle Agustos ayi sonunda insanlar evlerinden tasindigi icin yanlarında goturmek istemedikleri koltuklari, masalari, lambalari disariya birakirlar. Eger ihtiyaciniz varsa ve temizligi konusunu problem etmiyorsanız kucaklayip goturebilirsiniz.

Onemli: Ikinci el yatak (*mattress*), baza (*box spring*) ve koltukların en buyuk problemi tahta kurusudur (*bed bug*). Evinizde tahta kurusu cikarsa yandınız: bazayı cope atarsınız, eviniz ilaclarla, tum giyecekleri kaynar suda yıkayıp posetlerde saklamanız gerekir, vs. Bu yuzden cogu kisi yataklarını sifir paketinde almayı tercih eder.

8.2 Market alisverisi

8.2.1 Marketler

Columbus'ta cesitli buyukluklerde marketler mevcuttur:

Toptan, hiper: Genelde en uygun fiyati bu tip marketlerde bulursunuz.

Walmart, cok toptan olmasa da cogu zaman diger tum marketlerden daha uygun, etleri ve meyve/sebzeleri daha tazedir. Bazilari yilin 364 gunu (Christmas haric) 24 saat calisir. **Sam's Club** ise uyelik gerektiren, Turkiye'deki Metro'ya benzer bir toptanci markettir. Kasada poset vermezler, ama kasa yakinlarindaki urun kutularini kullanabilirsiniz. Son gittigimde Visa kredi karti kabul etmemislerdi, yaninizda debit kartinizi bulundurmanizi oneririm.

Orta buyuklukte: Sehir icinde evinizden yurume/otobus mesafesinde olan bu marketlere en iyi ornekler **Kroger** ve **Giant Eagle**'dir. Gunluk/haftalik alisverisiniz icin uygundur. Bunlari biraz daha pahali olan **Walgreens** ve **CVS** izler. Bu marketler eczane gorevi de gorur.

Organik: Genelde organik ve taze urunlere agirlik veren marketlere **Whole Foods** ve **Trader Joe's** orneklerini verebilirim. Bu marketler ayni zamanda hazir yiyecek (*prepared food*), kilo ile bakliyat ve kuruyemis, envai cesit peynir ve sarap da satarlar. Giant Eagle'in Kingdale'staki **Market District**'i de bu kategoriye girebilir.

Pazar: Ne yazik ki burada pek pazar mantigi yok, ama taze meyve ve balik icin Short North'taki **North Market**'i (<http://www.northmarket.com/>) oneririm. Ayrica okulun icinde Wexner Center Plaza'da 28 Ekim'e kadar (2011) her persembe taze meyve/sebzelerin satildigi acik bir market kuruluyor.

8.2.2 Puf noktalar

- Yukarida bahsettigim orta buyuklukteki marketlere ilk kez gittiginizde oranin kartini alin. Musteri hizmetlerinden (*customer service*) isteyeceginiz formda adinizi, telefonunuzu, adresinizi vererek 2 kucuk (anahtarlik boyu) ve bir buyuk boy indirim kartina sahip oluyorsunuz. Bu karti daha sonra benzin indirimlerinde de kullanabilirsiniz.
- Marketlerde fiyat etiketlerinde normal fiyatin yaninda, ornegin Kroger kartiniz icin fiyati da yazar. **Onemli:** "5 for 10\$" seklindeki fiyatlarda

5 tane o urunden almaniza gerek yok, 1 tane de alsaniz urun adedi 2\$'a geliyor. Cok mantiksiz ama biz musteriler icin sorun yok.

- Alisverisin sonunda eger kuponunuz varsa kullanabilir, indirim kazanabilirsiniz. Bu yuzde eve gelen postalari okumadan atmayin, mesela ara sira Giant Eagle'dan "5\$ off for 25\$" gibi kuponlar geliyor.
- Her urun her markette ucuz degil. Hatta cogu urun Walmart'ta ucuzken, bazilari Kroger'da, bazilari Giant Eagle'da ucuz olabiliyor. Zaman icinde farkli urunlerin fiyatlarini ogrenip karsilastirma yapacaksınız zaten.

8.3 Giyecek alisverisi

Yine butce ve ulasim imkanlariniza gore birkac seceneginiz var:

Internet: Evinizde oturarak hic yorulmadan giyecek ve ayakkabi siparisi verebilirsiniz. Shoebuy, Perfumania, 6pm ve Amazon birkac ornek. Tabii ki aldiginiz urunden memnun kalacaginiz, uzerinize gore olacaginin garantisi yok. Bu yuzden ucretsiz kargo (*free shipping*) ve ucretsiz geri gonderip (*free returns*) paranizin tamamini alabileceginiz (*refund*) sitelerden alisveris yapmanızda yarar var. Indirimler ve free shipping kuponlari icin deal sitelerini takip edebilirsiniz, mesela Timberland'in surekli %20-40 indirim kuponlari dusuyor.

Uygun fiyatli: Hem markali hem uygun fiyatli giyecek istiyorsanız **Marshall's** (<http://www.marshallsonline.com/>) ve **TJMaxx** (<http://www.tjmaxx.com/>) tam size gore. Giyecekten ayakkabiya, mutfak urunlerinden Samsonite bavullara kadar bircok urunu en ucuza buradan alirsiniz.

Alisveris merkezleri: Biraz daha Turkiye'deki alisveris merkezi ozleminiz varsa COTA 18 ile **Tuttle Mall**'a gidebilirsiniz. **Easton Town Center** ve **Polaris Mall** otobusle biraz zor ulasilir, ama ozellikle Easton tam bir alisveris köyüdür.

Outlet: Columbus'a en yakin outlet arabayla 45 dakika uzaklikta Jeffersonville'deki Tanger Outlet'tir. Gitmeden once websitesine (<http://www.tangeroutlet.com/>) kayit olursanız bedava kupon kitapçigi mail'i alirsiniz. Ozellikle alisveris sezonunda (Christmas oncesinden yilbasina kadar) ve milli bayramlarda (4th of July gibi) ozel indirimler de olur.

9 Saglik

9.1 Saglikli beslenme

Amerika’da kaldiginiz sure boyunca en dikkat etmeniz gereken sey sagliginizdir. Bunun birkac onemli nedeni var:

1. Dogal olarak burada, Turkiye’de alistigimizden farkli virusler, mikroplar, mikroorganizmalar var. Bu yuzden bunyenizin surekli kuvvetli olmasi gerekir.
2. Uretimi artirmak, maliyetleri dusurmek icin hazir yiyeceklere genetigi degistirilmis urunler (misir, soya, vb.) ve bunlari yan urunleri eklenir. Besleyici degeri artirmak icin misir surubu (*high fructose corn syrup*) basarlar. Yediklerinizin dogal olup olmadigina dikkat etmezseniz kisa surede asiri kilo alirsiniz.
3. Ogrenci saglik sigortaniz hastalandiginizda bir yere kadar masraflarinizi karsilar. Kotanizi astiginiz zaman bir hayli yuksek olan doktor/muayene ucretlerini kendiniz karsilamaniz gerekir.
4. Bedenen saglikli olmaniz zihin sagliginiz icin de iyidir.

Bunlara ek olarak, belki de en onemlisi, geleceginiz icin kendinize dikkat etmelisiniz. Amerika’ya gelip birkac yil icinde asiri kilo alan, degisik hastaliklarla ugrasan tanidiklariniz olmustur. Peki nasil besleniyorsak kotu yoldayiz?

- Surekli donmus hazir yiyecekler, pizza, sagliksiz fastfood ve benzeri tarzda yemekler yiyorsanız,
- Farkli proteinleri, karbonhidratlari, vitaminleri almiyorsanız (ornek olarak yalnızca balik yiyorsanız, hic sebze tuketmiyorsanız),
- Ogun atliyor, sadece aksamlari ve asiri yiyorsanız,
- Yeteri kadar sivi tuketmiyorsanız,

dikkatli olmalisiniz.

Saglikli beslenme soz konusu olunca herkes zaman icinde kendi tercihlerine, yasam tarzina gore bir orta yol bulacaktır, ama yine de birkac genel tavsiyede bulunayim:

- Fastfood restoranlarindan (McDonalds, Burger King, KFC, Wendy’s, Cane’s, Taco Bell gibi) mumkun oldugunca uzak durun. Bu restoranlar Turkiye’de cok daha lezzetli ve saglikliydir.

- Evde yemek yapmayı öğrenin (mikrodalgada hazır yemek ısıtmayı değil, etle sebzeyle yemek yapmayı). Yalnızca akşam yemeklerini evde yeseniz bile çok çok iyidir.
- Sabahları evden çıkmadan mısır gevreği gibi birşeyler atıştırın. Bazen öğle yemekleri için evde akşamdan sandwich hazırlayın.
- Düzenli spor yapmasanız bile yürüyüş yapın. Mesela öğle yemeğini okul çevresinde yiyorsanız yürüyerek gidip gelin.
- Market alışverişinde paketlerdeki besin değerlerini karşılaştırın. Daha az şekerli (*sugar*), mısır surubu eklenmemiş, sodyumu azaltılmış, az yağlı yiyecekleri tercih edin.
- Ekmegi azaltın, hazır paketli dilimlenmiş ekmekler yerine taze pısmis olanları tercih edin.

- 9.2 Saglik sigortalari
- 9.3 Student Health Center
- 10 Turk dernekleri
 - 10.1 TSA
 - 10.2 TAACO
 - 10.3 Etkinlikler
- 11 American Dream
 - 11.1 Netflix, Hulu, Redbox
 - 11.2 Amazon, Ebay, Craigslist
 - 11.3 Kayak, Travelocity, Expedia
 - 11.4 Deal siteleri, kuponlar
- 12 ihtiyaclar, Prosedurler
 - 12.1 Kuafor, sac tirasi
 - 12.2 Restoranda siparis
 - 12.3 Askerlik erteleme, bedelli askerlik